

Raadmand Jan Wessels 6te Datter.

I nærværende tidsskrift, 8. V. 169—172, har arkivar E. A. Thomle levert et opsett om dette emne. Og da han baade i dette opsett og gennem interview i pressen har gitt en fremstilling av min befatning med spørsmålet som er egnet til at gi en mistydning av min behandling av saken, finder jeg det rigtigst her at fremkomme med nogen uttalelser til belysning av forholdet.

Forholdet er det, at arkivar Thomle i dette tidsskrifts 7. V. 105—110 har skrevet en avhandling om samme emne. Denne avhandling har jeg henvist til og arkivarens paastand gaar nu ut paa at jeg uriktig har benyttet de uttalelser som der er fremkommet. Jeg skal da først og fremst peke paa at arkivaren i sin første avhandling (7. V.) bl. a. uttaler følgende: »Det maa vistnok ansees sikkert¹⁾, at Tordenskiolds foreldre raadmand i Trondhjem Jan Wessel og hustru Maren Schøller i sitt ekteskap¹⁾ i alt har hat 18 barn, 12 sønner og 6 døtre, skjønt raadmand Wessel i sin familiebibel selv kun opfører 17 barn, 12 sønner og 5 døtre».

Der kan saaledes efter dette ikke herske tvil om arkivarens opfatning, hvad det samlede antal barn angaar som er født i ekteskapet. Lenger ute i sin avhandling fører saa arkivaren bevis for det uholdbare i bankchef Castbergs paastand om at Elisabeth Sofie Wessel var en datter av Jan og Maren Wessel i deres ekteskap og dokumenterer at hun var datter av Jan Wessels bror, Isak Wessel. Ogsaa dette henviser jeg altsaa til og bygger paa det som autorativt.

Sammenholder man nu disse to opfatninger saa synes det mig noksaa nærliggende at tolke arkivarens fremstilling derhen, at den 6te datter har vært dødfødt, saaledes som antatt av Bernt Moe, en antagelse som arkivaren i denne forbindelse henviser til i sin avhandling. Arkivaren anser det som sikkert at der har vært født 6 døtre i ekteskapet. Han anser det som likesaa sikkert at den levende 6te datter ikke er Jan og Maren Wessels virkelige datter. Hvordan skal det saa være plass til en misforstaaelse av arkivarens fremstilling paa dette omraade! Jeg kan indrømme at arkivarens fremstilling av saken kunde vært noget anderledes formet hos mig; men selve hovedsaken — arkivarens opfatning av at Jan og Maren Wessel i sit ekteskap hadde 12 sønner og 6 døtre — kan jeg ikke forstaa man kan komme forbi.

Jeg for mit vedkommende fremholder jo mine sterke tvil om forholdet og henviser til familiebibelens 5 døtre og til den omstendighet at intet i de trønderske arkiver tyder paa at Bernt Moe har rett. Men paa den anden side bøier jeg mig for en autoritet som arkivaren og anfører dette.

Nu kommer altsaa hr. Thomle i nærværende tidsskrifts 8. V. og anfører: »Naar det derfor i raadmand Wessels bibel av raadmanden selv kun opføres 17 barn, 12 sønner og 5 døtre, maa det vistnok ansees meget tvilsomt, om der overhodet har vart flere barn i hans ekteskap». Javel — arkivaren er kommet til andre resultater. Det er da noget som hender en flerhet av mennesker. Og det kan vel ogsaa arkivar Thomle vedkjende sig. At overføre mig en mistydning av hans tidligere fremstilling er ikke alene ikke nødvendig; det er ogsaa vanskelig at opretholde en saadan paastand saaledes som arkivarens opfatning er formet i hans første avhandling og hvortil jeg har henvist. Jeg appellerer ialfald trygt til nærværende tidsskrifts lesere, hvorvidt der er rum for nogen misforstaaelse paa dette omraade i arkivarens første avhandling.

¹⁾ fremhevet av mig.

Den av mig anførte mulighed for at Isak Wessel har vært bosatt paa Søndmør, hvor han ogsaa muligens skulde være avgaat ved døden, har jeg fra Bernt Moe. Denne antagelse — som ikke har været fremsat som nogen paastand — viser sig altsaa ikke at holde stik. Det anførte verk av Munthe var mig ikke bekjendt da jeg skrev min bok.

Olav Bergersen.

Fra Sorø Akademis Bibliotek.

I Bøger i Sorø Akademis Bibliotek har jeg fundet følgende Tilegnelser, som maaske fortjener at kendes.

Bog i Aargang 1791 af Den danske Tilskuer (første Aargang, første Bind) følgende egenhændige Tilegnelse fra Knud Lyne Rahbek til hans forlovede Karen Margrethe Heger:

Til min gode, hulde, sanddrue Pige
K. M. Heger.

At den Tilskuer ofte sig bedrog,
Og Glimreskin for gylden Sandhed tog,
Det kan, min elskte iegode Pige!
Dig d e n n e h e e l e Bog til fuldest Vished sige!
Men læs da og paa dette sidste Blad,
At han dog ikke altid gik i Blinde,
Og da han saae den leede Taage svinde,
Han hylded Lyset lykkelig og glad.

Khavn. d. 10. Aug. 1797.

Din
Rahbek.

I »Poetiske Forsøg« af M. C. Bruun I 1797.

I n t e t sendes Dig her, thi om Hoffets vidtlysende Stjerner,
Trykkefrækheds Kapzun, Gardernes Troskab og Sold,
Damernes Tretomme-Liv og Prindse-Glutternes Vugger,
Kort om alt vigtigt og stort finder Du h e r e i et Ord.

M. C. Bruun.

Louis Bobé.

Familierne Pelt og Abo.

Fra Hr. J. A. Jolles, Wassenaaer i Holland, har jeg modtaget en af ham udarbejdet Genealogi over Slægterne Pelt og Abo, om hvilke vi herhjemme kun har sparsomme Oplysninger. Meddelelserne giver et nyt Bidrag til vor Viden om de mange Slægtskabsforbindelser, der i det 18. Aarhundrede knyttedes mellem Holland og Danmark (jvfr. min Afhandling i Festskriftet til Kr. Erslev 1927, 352 ff.). En meget mangelfuld Stamtavle over Familien Abo er udgivet af Lengnick, der ikke kender de her omtalte ældste Led, hvad der er undskyldeligt, da Kirkebøgerne i Aarhus ikke gaar saa langt tilbage.

Hvad Familien Pelt angaar, savner man endnu Klarhed over den utvivlsomt bestaaende Forbindelse med den her opførte Gren, til hvilken Cort Adellers Hustru Anna Pelt hører, og Sukkerraffinadøren Abraham Pelt, Stifteren af den efter ham opkaldte Stiftelse.

De to Genealogier meddeles her som Grundlag for videre Forskninger.

I.

A b r a h a m P e l t, f. 1. Nov. 1573 i Antwerpen † 2. Juli 1659 i Amsterdam, hvorhen han var flygtet paa Grund af Religionsfølgelserne, viet i